

A szabadság felé

„A szabadság – paradox módon – a szolgálatban teljesedik ki” – állítja e cikk, melynek témája a szabadság a keresztény ember életében, amely az Isten iránti szeretetben válik egyre érettebbé.

2013.10.09.

Nincs jobb annál, mint magunkat szeretetből Isten szolgáinak tudni. Mert ettől a pillanattól kezdve nem vagyunk többé szolgák, hanem barátta, Isten gyermekeivé válunk. A különbség pedig abban mutatkozik

*meg, hogy így a világ tisztességes
elfoglaltságait ugyanolyan
lelkesedéssel és vágygal közelítjük
meg, mint a többiek, de mély lelki
békével, örömmel és derűsen még az
ellentmondások idején is. Mert
bizalmunkat nem abba helyezzük, ami
történik, hanem abba, ami
mindörökké megmarad, nem a
szolgáló fiai vagyunk, hanem a
szabad asszonyéi (Gal 4,31).[1]*

A szabadság – paradox módon – a
szolgálatban teljesedik ki. Ezzel
szemben az abszolút, vagyis az
Istentől, a többi embertől és
bármilyen korláttól független
szabadság követelése végül oda
vezet, hogy az ember térdre borul a
pénz, a hatalom, a siker vagy más
többé-kevésbé csillogó bálványok
előtt, amelyek ugyanakkor
változékonyak és értéktelenek.

„Az ember szabadsága egy
korlátozott lény szabadsága,

ennélfogva maga is korlátozott. Csak úgy birtokolhatjuk mint megosztott szabadságot a szabadságok közösségében: a szabadság csak akkor tud fejlődni, ha úgy élünk, ahogy kell, másokkal együtt és másokért.”[2]

Szükségünk van másokra, nemcsak azért, amit mi kapunk tőlünk, hanem mert azért létezünk, hogy adjunk. Senki sem növekedhet úgy, hogy figyelmen kívül hagyja a körülötte lévők szükségleteit. A férj úgy valósítja meg magát, hogy szolgál a feleségének és a gyermekeinek, és ugyanez áll a feleségre is. Az ügyvéd úgy gyakorolja a hivatását, hogy az ügyfeleit és a közjót szolgálja. A beteg az orvos kezére bízza magát, az orvos pedig a betegek gyógyításának szenteli az idejét... Mert ki nagyobb, aki az asztalnál ül, vagy aki felszolgál? Nyilván az, aki az asztalnál ül. Én mégis úgy vagyok

köztetek, mintha a szolgátok volnék.

[3]

Az a szolgálat, amelyet Krisztus kér a tanítványaitól, nemcsak azt jelenti, hogy adni kell valamit, hanem saját magunkat kell odaadni, radikálisan latba kell vetni a szabadságunkat.

XVI. Benedek pápa így írt erről első enciklikájában: „A másik ember szükségében és szenvedésében való személyes, benső részvétel önmagam odaadásává válik: hogy az ajándék ne alázza meg a másikat, nemcsak valamit kell adnom magamból, hanem egész valómat kell odaadnom neki, mint személynek kell az odaadásban jelen lennem.”[4]

Teljesen, mindenestül odaadni magam azt jelenti, hogy odaadom a szabadságomat: odaadom szeretetből. Amikor szeretetből odaadjuk a szabadságunkat, nagyobb mértékben képessé válunk a szeretetre és az odaadásra, és ennek

folytán szabadabbak leszünk. Ez a személyes odaadás játéka: adni anélkül, hogy veszítenénk, mi több, nyerni, miközben adunk.

Amikor az ember a szabadságát teljesen leteszi Isten kezébe, és nem akar más biztosítékot, csak megérteni és megtenni Isten akaratát, akkor jutalomként elnyeri az azonosulást Krisztussal, és mélyebb szabadságra tesz szert: egy bensőséges gyermeki szabadságra, amelyet semmilyen körülmény és semmilyen hatalom nem képes elvenni. Érte mindent elvetettem, sőt szemétnek tekintettem, csak hogy Krisztust elnyerhessem és hozzá tartozzam.[5] **Krisztust keresni** „Minden ember megkapta a feladatot, hogy saját életének mestere legyen.”[6] A saját életéből mindenki a szeretet mesterművét készítheti, még akkor is, ha a sikerek mellett akadnak hibák és gyengeségek is. A lényeg az, hogy ne

veszítsük szem elől a világítótornyot, az értelmet, azt, Akiben örül a szív,[7] az egyetlen, aki be tudja tölteni a szeretetre való képességünket, és aki felé szeretnénk irányítani a szabadságunkat.

Saját döntéseink – mint egy szakmát kitanulni és fejlődni benne, egy napirendet kialakítani, kisebb vagy nagyobb kötelezettséget vállalni – végső soron egy jóra irányulnak, amelyet önmagáért és nem eszközként keresünk. Ez a jó, amelyet abszolút módon szeretünk, minden másnál jobban jellemez bennünket.

Ez a cél adja meg a mindennapok kis cselekedeteinek végső értelmét, azt a kritériumot, amely kétség esetén megmutatja, hogy mit kell tenni vagy elkerülni, és vezérli az ember gyakorlati viselkedését.

Ahogy Aquinói Szent Tamás fogalmaz a Szent Ágoston munkásságához fűzött

magyarázatában, valójában csak két jó dolog van, amelyet az ember abszolút jónak és minden többi tette mércéjének tekinthet: Isten dicsősége vagy saját magunk tisztelete. „Amint az Isten iránti szeretetben Isten az a végső cél, amelyre irányul minden olyan dolog, amelyet az ember helyesen szeret, úgy az ember saját kiválósága iránti szeretetben egy másik végcél is megtalálható, amely felé szintén irányul minden dolog. Aki viszont aki bővelkedni akar gazdagságban, tudományban, megbecsülésben vagy más javakban, az saját kiválóságát keresi.”[8]

Egyedül Isten az, akiben megtalálhatjuk vágyaink és feladataink értelmének egységét: „Magadnak teremtetted minket, és nyugtalan a szívünk, amíg meg nem nyugszik Tebenned”. [9] Szent Ágoston e gondolatában mutatkozik meg a teremtettség szabadság eredete és célja, azé a szabadságé, amely

egyszerre ajándék és feladat. Isten azért adott nekünk szabadságot, hogy elérjük a teljességet, és ez a teljesség annak az eredménye, hogy Isten szeretetét választjuk, és az Ő akaratát keressük a nagy döntésekben és a mindennapok kis dolgaiban.

Az egyik hely, ahol az Evangélium rámutat arra, hogy az ember élete abba az irányba halad, amerre a személyes döntései mutatnak, a gazdag ifjú története. Ezt az ifjút a szíve nyugtalansága arra indítja, hogy keresse az igazi boldogságra vezető utat.

Nem akar megelégedni kevesebbrel, így ahhoz fordul, akinek végleges válasza van az élet kérdéseire: Jézushoz. Jó mester, mit tegyek, hogy elnyerjem az örök életet?[10]-kérdezi tőle. Az Úr válasza hasonlóan radikális, mint a kérdés maga. Először felvázolja a célnak nem

megfelelő utakat: ne törj házasságot,
ne lopj, ne tanúskodj hamisan...[11]

Azután az igazi békéhez és örömhöz
vezető utat javasolja neki: ha
tökéletes akarsz lenni, menj, add el
mindened és oszd szét a szegények
között, így kincsed lesz a mennyben.
Azután jöjj és kövess engem.[12]

E szavak viszonylagossá teszik
mindannak a fontosságát, ami eddig
az ifjú érdeklődésének
középpontjában állt. Szabadsága egy
nem várt lehetőségbe botlik: egy
meghívásba, hogy tágítsa ki élete
látóhatárát.

Nem azért, mert korábban rosszul
élt; épp ellenkezőleg, társadalmi és
erkölcsi szempontból elismert
ember, ami bizonyára
megelégedéssel tölti el a szüleit és a
tanárait. Ez viszont számára
kevésnek tűnik, többre vágyik... ezért
fordul a Mesterhez. De az új
horizont, amelyet Jézus nyit meg

számára, elnémítja; tudja, hogy a jó Mesternek igaza van, és erre még inkább ráébred, amikor titokzatos szavait hallgatja, amelyek burkoltan rámutatnak isteni mivoltára: Miért nevezel engem jónak? Senki sem jó, egyedül az Isten.

Mindezek ellenére nem elég szabad ahhoz, hogy az Úr rendelkezésére álljon. Az emberi okosság, a valami értékes elvesztésétől való félelem vagy talán a biztonságvágy hatására mégis megelégszik azzal, amije már van. Hiábavalóan reméli, hogy *jól élhet* anélkül is, hogy megtenne mindent, amit Jézus javasol neki, anélkül hogy kockáztatná helyzetét, hírnevét, vagyonát és végső soron saját énjét.

Amikor valaki kevés szeretettel igyekszik jót tenni, nehezen találja meg az utat. Keresztes Szent János szavaival élve: „ha valaki saját ízlése szerint keresi Istent, akkor sötétben

keresi, és sötétben nem fogja megtalálni”.[13] Ekkor az ész *értelmetlen érvelésbe* bonyolódik,[14] és az ember nem teszi meg a jót, vagy későbbre halasztja.

Ha a szeretet nagyon gyenge, az ember nehézkesen, határozatlanul küzd, mert visszahúzza sok kis kötöttség. Amikor nem elégségesek a szeretet indokai ahhoz, hogy megtegye Isten akaratát, más érveket keres, amiért nem teszi meg.

Az ifjú szíve nem elégszik meg: senki sem elégszik meg fél válaszokkal, egyetlen emberi szív sem képes beletörődni a közepszerűségbe. Ezért szomorúan távozik.[15]

Visszatérni Krisztushoz

Kitartani a szeretetben nem megfeszített harcot jelent, amelyben sosem esünk el. Egy vitorlás sem ér a kikötőbe egyenesen, hanem kihasználja az éppen fújó szeleket és

folyamatosan kiigazítja a navigációs eszközök által érzékelt eltéréseket.

A lényeg az, hogy tudjuk, hova igyekszünk és hogy éberek maradjunk. Sokszor kell a szabadságunkat újra odaadni, főleg amikor észrevevesszük, hogy elkezdtünk *más uraknak* szolgálni.
[16]

Ahhoz, hogy ne vesszünk el, meg kell vizsgálnunk a konkrét viselkedésünket a hivatás fényénél; ez az isteni világítótorony, amely a szabadságnak irányt szab. *Ezért elengedhetetlen készen állni az újrakezdésre, újra megtalálni a fényt életünk minden új helyzetében, az első megtérés lendületét. Ezért kell mély lelkiismeret-vizsgálattal felkészülnünk és kérni az Úr segítségét, hogy jobban megismerjük őt és jobban megismerjük saját magunkat. Nincs más út, ha újra meg akarunk térni.*
[17]

Az öröm hiánya az egyik jel, amely arra figyelmeztet, hogy az akarat kezdi elveszíteni az irányt Isten felé. A Szentlélek fényével megláthatjuk, hogy a szívünk mire figyel, hogy kijavítsuk, amit kell.

A tékozló fiú példabeszéde az igazi útmutató a megtérés felé. A kiindulópont az a pillanat, amikor a fiú az anyagi és főleg lelki szegénység, a boldogság hiánya miatt ráébred, hogy rosszul élt fiúi szabadságával.

Elkezdni tárgyilagosan vizsgálni a helyzetét. Magába száll, *in se autem reversus*,^[18] hogy félelem nélkül megismerje tettei durva valóságát. És mit lát? Éhséget, magányt, szomorúságot, a szeretet hiányát... Hogy jutottam ide? – kérdezi magát. Hibáztathatná a sorsot vagy az ínséget azon a vidéken. Mégis bátran felvállalja korábbi döntéseit és a velük járó felelősséget.

Ő maga volt az, aki szabadon felcserélte az édesapja iránti hűséget egy valószerűtlen boldogság délibábjára. Megérlelődött benne, hogy a neki járó javak – esetében az atyai örökség – képes kielégíteni a jólétre és önmaga megvalósítására irányuló sóvárgását. Az akarata egyre inkább saját kis kincse, vagyis a becsvágya, szórakozása, ideje, érzékisége, lustasága befolyása alá került.

Nyomorúságának valóságos megtapasztalása volt az, ami cselekvésre ösztönözte és észrevetette vele, hogy egyedül milyen keveset ér és az édesapja nélkül milyen kegyetlen szolgaság jutott osztályrészéül: Apám házában a sok napszámos bővelkedik kenyérben – mondta –, én meg éhen halok itt.[19]

Az Atya háza: Isten szent Egyháza és az Opus Dei, amely az Egyház egy kis

része... A tékozló fiú már elveszítette a félelmet, hogy a dolgokat a nevükön nevezze, és az önmagára vonatkozó igazsággal való kapcsolat elvezeti a szabadságra: az igazság szabaddá tesz benneteket.[20] A dolgok valóságával szembesülve újra vágyódni kezd az Atya szeretete után; ez vezeti haza.

Az életben sokszor kell hazafelé indulni újra meg újra, mert az otthon az a hely, ahol magunkra találunk, ahol újra felfedezzük, hogy kik vagyunk: Isten gyermekei. Az otthon egyben a lelkiismeret is, a személy belső szentélye is. És a tékozló fiú, aki oly elszántan követelte jogait, az önmagáról szóló meztelen igazság láttán most lemond minden őt megillető jogról. Útra kelek, hazamegyek apámhoz és megvallom: Apám, vétkeztem az ég ellen és teellened. Arra, hogy fiadnak nevezs, már nem vagyok méltó, csak

béreseid közé fogadj be. Csakugyan útra kelt és visszatért apjához.[21]

A visszatérésben már van egy ízelítő a megtérés öröméből. A bűnbánat megnyitotta a remény kapuját, és a visszatérés elhatározásában a szabadság visszanyerte a szeretet iránti nyitottságát. Az Atyával való találkozás azonban még legmerészebb várakozását is felülmúlja.

A hibái miatt megalázott szegény emberi szívet elárasztja a Szeretet végtelen irgalma. Apja már messziről meglátta és megesett rajta a szíve. Eléje sietett, a nyakába borult és megcsókolta.[22]

A szabadság az Isten iránti szeretetben válik egyre érettebbé. A gyermeki szabadság nem sikerek és kudarcok mérlegéből tevődik össze, hiszen a hibák sikerré válnak, alkalmakká, hogy jobban szeressünk, amikor képesek vagyunk

helyesbíteni és bocsánatot kérni az isteni irgalomba vetett teljes bizalommal.

Tanuljunk meg újramezdeni az Atyánk vezetésével: *Amikor lelkiismeret-vizsgálatot tartottatok, bizonyosan ti is tapasztaltatok visszaeséseket, amelyek önmagukban nem nagy dolgok, nektek azonban roppant nagynak tűnnek, mert felismeritek benne a szeretethiányt, az odaadás, az áldozatkészség, a gyöngéd érzés hiányát. Én is így vagyok vele. (Bocsássátok meg e személyes megjegyzéseimért, de mialatt veletek beszélek, én is megbeszélem az Úrral a lelkem kérdéseit.) Tápláljátok magatokban az engesztelés iránti vágyat, őszinte bűnbánattal, de ne veszítsétek el a békét.*[23] *Ne veszítsétek el a békét!* Ez a megható atyai kérés együtt jár a meghívással a bűnbánatra, amely a lelkiismeret-vizsgálat legfontosabb része. Szent Josemaría megnyitotta

nekünk a lelkét, hogy tápláljon
minket az Istennel való
kapcsolatából fakadó
tapasztalataival.

Az ő osztályrésze most a boldogság,
és még fokozottabban részesedik
Isten atyaságából. Kérjük a
közbenjárását, hogy őszinte és
gyermeki bűnbánattal forduljunk
Istenhez, és hogy megtanítsa nekünk,
hogyan kell mély lelkiismeret-
vizsgálatot tartani, amely nem veszi
el a békét, hanem éppen hogy
megadja azt. Minden bűnbánatból
fakadó tett egy újrakezdés. Micsoda
békét jelent tudni azt, hogy amíg
élünk, egy kudarcunk sem végleges!

Krisztusban élni

Szent János a Jelenések könyvében
megszámlálhatatlan sereget ír le a
trón és a Bárány előtt, fehér ruhába
öltözve, kezükben pálmaág.[24] A
pálmaág az öröm és a győzelem
jelképe. Ez az öröm az Isten

dicséretéből és azok győzelméből fakad, akik már mindörökre dicsőítik Őt. Ezt a képet szemlélve azt is mondhatjuk, hogy a szabadság *pálmaága* Istenre irányul, amíg el nem éri végső győzelmét az elért életszentségben.

Hogy érhető el ez a gyönyörű győzelem? A II. Vatikáni Zsinat tanítása szerint „ezt az Istenre irányultságot a bűntől megsebzett emberi szabadság teljesen csak Isten segítő kegyelmével tudja megvalósítani.”[25]

Ezért küldte el Isten a Fiát, aki eljött, hogy segítsen nekünk, részesítsen Keresztjének győzelmében, és hogy megkapjuk a Szentlélek ajándékát. A szabadságunkat a Kálvárián nyerte el: „Ezzel a szabadsággal Krisztus szabadított meg minket”. Őbenne közösségben vagyunk az igazsággal, mely szabaddá tesz bennünket. Nekünk adatott a Szentlélek, s

miként az Apostol tanítja, „ahol az Úr
Lelke, ott a szabadság”. Már most
dicsekszünk Isten fiainak
szabadságával.[26]

Isten új életelvet ígért Népének, egy a
szívükbe írt törvényt, amely nemcsak
megmutatja az utat, hanem erőt is ad
ahhoz, hogy az Isten szeretetének
útján járjanak. Új szívet adok nektek
és új lelket oltok belétek, kivesszem
testetekből a kőszívet és hússzívet
adok nektek. Az én lelkemet oltom
belétek és gondoskodom róla, hogy
parancsaim szerint éljete és
szemetek előtt tartsátok
törvényeimet és hozzájuk
igazodjatok.[27]

Ez az ígéret a Szentlélek elküldésével
valósult meg, mert a nekünk
ajándékozott Szentlélekkel kiáradt
szívünkbe az Isten szeretete.[28]
Csak erre az új törvényre építhetünk
olyan életet, amely megszabadult az
önzéstől, amely a szabad gyermekek

élete. Akiket Isten Lelke vezérel, azok Isten fiai.[29]

Az akaratnak az istengyermekség természetfölötti sziklájára kell épülnie, és nem a saját erőnk homokjára. Így legyőzhetjük saját gyengeségeinket, ha alázatosan, Isten erejével kerekedünk felül a nehézségeken.

A természetfölöttien jó akarat isteni módon működik, és mindenben Isten akaratát óhajtja megtenni. Hogyan? Úgy hogy Krisztus erejével elfeledkezik önmagáról. Ezért – mondja Szent Pál – a legszívesebben a gyöngeségeimmel dicsekszem, hogy Krisztus ereje költözzön belém. Kedvem telik a Krisztusért való gyöngeségben, gyalázatban, nélkülözésben, üldöztetésben és szorongattatásban, mert amikor gyöngye vagyok, akkor vagyok erős.
[30]

Az istengyermekség tudata a szabadság valós alapja. Megtanít újrakezdeni a saját kicsinységünk igazságából kiindulva, amely egyúttal az a nagyságunk is, hogy Isten szeretett gyermekei vagyunk. Ugyanakkor az istengyermekség az egyszerűség és a küzdelemhez szükséges optimizmus forrása is.

Isten gyermeke biztonságban érzi magát Atyja mindenhatóságának oltalmában, aki hibáival együtt szereti őt, ugyanakkor segít neki küzdeni ellenük, és a szabadságra ösztönzi.

C. Ruiz

[1] *Isten barátai*, 35

[2] XVI. Benedek: *Szentbeszéd*, 2005. december 8.

[3] Lk 22,27

[4] XVI. Benedek: *Deus caritas est*
című enciklika, 34

[5] Fil 3,8

[6] II. János Pál: Levél a
művészekhez, 1999. április 4., 2

[7] Vö. Zsolt 33 (32),21

[8] Aquinói Szent Tamás: De malo, q.
8, a. 2, c.

[9] Szent Ágoston: Vallomások 1, 1, 1.

[10] Lk 18,18

[11] Lk 18,20

[12] Mt 19,21

[13] Keresztes Szent János: Szellemi
páros ének, 3, 3.

[14] Isten barátai, 37

[15] Mt 19,22

[16] Vö. Lk 16,13

[17] Es Cristo que pasa (Találkozni Krisztussal), 58

[18] Lk 15,17

[19] Ugyanott

[20] Jn 8,32

[21] Lk 15,18-20

[22] Lk 15,20

[23] Isten barátai, 13

[24] Vö. Jel 7,9-10

[25] II. Vatikáni Zsinat: Gaudium et spes, 17

[26] Katolikus Egyház Katekizmusa, 1741 (Gal 5,1; vö. Jn 8,32; vö. 2 Kor 3,17; vö. Róm 8,21)

[27] Ez 36,26-27

[28] Róm 5,5

[29] Róm 8,14

pdf | document generated
automatically from [https://opusdei.org/
hu-hu/article/a-szabadsag-fele/](https://opusdei.org/hu-hu/article/a-szabadsag-fele/)
(2026.03.24.)